

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 18 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
 ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.
 A szerkesztőség kőszívatok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyenlő szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, decz. 21.

A politika kulisszái mögül.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, decz. 21.

Csönd van. A honatyák szertereb-
 bentek. A karácsonyi szüneti napokat
 házuk táján töltik. Csupán a kormány
 maradt itt, a jövő terveivel foglalkozik.
 Ilyen terv többek között az, hogy ahhoz
 a belátáshoz jutottak, hogy a második
 államtitkári állás a jelenlegi szervezetében
 fölösleges. A tapasztalás mutatja, hogy
 az államtitkár, a miniszteri felelősség el-
 vénél fogva, nem igen bír önállóbb hatás-
 körrel, mint az egyes osztályok vezetői és
 nálunk voltaképpen a parlamenti érdemek
 egyik jutalmát képezte a politikai állam-
 titkárság adományozása.

Komoly politikai körökben azt han-
 goztatják, hogy Széll kormánya a poli-
 tikai államtitkárságot megszüntetni szán-
 dékozik és helyette külföldi mintára az
 egyes kormányzatoknál az államtitkár-
 sággal egyenrangú *osztályfőnökségeket*
 szervez. Ezeknek nagy előnyük az állan-
 dóság. Az osztályfőnökök a miniszter
 személyében történt minden változás da-
 czára megmaradnak állásaikban és a
 minisztert az országgyűlés mindkét házá-
 ban, ugy a bizottsági, valamint a teljes
 ülésben is képviselhetnék.

A lapok megírták, hogy az igazság-
 ügyminiszteriumban most kerül tető alá
 a polgári perrendtartás.

Ezzel a fontos javaslattal egyidejűleg
 egy másik nem kevésbé szükséges mun-
 kával is foglalkoznak Plósz miniszteriu-
 mában. És ez nem más, mint az *új
 birói ügyvitel*. A miniszternek az a terve,
 hogy az összes ügyviteli szabályok egy
 egységes kodexbe foglalassanak egybe,
 szem előtt tartván az igazgatás legna-
 gyobb egyszerűsítését.

* * *

A kuria fülög benne van a peticziók
 tárgyalásában. Nagy idő telik bele, míg
 ebből az óriási tárgyhalmazból kilábol.
 És a tárgyalások folyamatában egy újabb
 ütközöshöz jutott. A törvény a peticzió
 óvadékát háromezer koronában szabja
 meg. Hogy ezt az összeget milyen alapon
 szabták meg, ezt talán néhai való Szilágyi
 Dezső sem tudná megmondani. Tény az,
 hogy megszabták és tény az is, hogy alapjuk
 gyakorlat híján nem volt hozzá. Most
 persze kisült, hogy ez az összeg a bo-
 nyolultabb, vizsgálatra szorult ügyeknél
 nem elegendő.

Ebben a tárgyban a kuriai bírák ta-
 nácskozásra jöttek össze a minap és
 abban állapodtak meg, hogy az óvadék
 öregbítését fogják követelni, mert ellen-
 kező esetben költségfedezet híján abba a
 kényszerhelyzetbe jutnak, hogy *ítéletüket
 a háromezer korona összegért beszerzett
 anyagból formálják meg*. Szóval három-
 ezer korona ára ítéletet hoznak.

Az autonómiai kongresszus.

Két hét előtt említettük, hogy az autonó-
 miai kongresszus összehívását januárra tervezi
 az elnökség. Mint a *Fester Lloyd* írja, most
 már végleg megállapodtak a kongresszus ösz-
 zehívásának idejét illetőleg s *Vaszary* Kolos
 bibornok-hercegprimás mint a kongresszus el-
 nöke január 29-re hívja össze a kongresszus
 tagjait. A kongresszust megelőzőleg pedig ja-
 nuár 7-én és 8-án *püspöki konferencia* lesz
 Budapesten, melyen a püspöki kar a 27-es bi-
 zottság elaborátumát veszi tárgyalás alá.

Werner Gyula mandátuma.

A magyar-igeni kerületben Werner Gyula
 lemondása következtében már javában folyik az
 új választási küzdelem, míg a Kuria még ma
 is az ugyanott folyó évi október 2-án megüji-
 tott választás ellen beadott peticzióval foglak-
 zott. A Kuria tudvalevőleg a mult tárgyaláson
 annak bizonyítását rendelte el, hogy Werner
 Gyula fel van-e véve valahol a választók jegy-
 zékébe és az ügy tárgyalásának folytatását mára
 tűzte ki. A mai tárgyaláson a kérvényező kép-
 viselője, dr. Dáni Vilmos a mandátum érvény-
 telenítésének kimondását kérte, miután negative
 igazolva van, hogy Werner Gyula semmiféle
 választójegyzékben nincs felvéve.

Sámuel Lázár, Werner Gyula védője a kép-
 viselőház pecsétjével ellátott hivatalos iratot
 mutat be, mely szerint Werner Gyula a kép-
 viselőháznak folyó hó 18-án tartott ülésében
 bejelentette a magyar-igeni mandátumról való
 lemondását. Kérdést intéz a Kuriához, hogy
 megkapta-e már a képviselőház elnökének erre

A „TISZÁNTÚL” TARCZÁJA.

Otthon.

Írta: Cyprián (Andor József)

— Nyugodt lehetsz, Pál öcsém. A felesé-
 gednek nem esik baja. A mi kis leányunk bizo-
 nyosan jól fogja magát érezni szép szobácská-
 jában. Nem igaz anyjuk?

Az »anyjuk« egy kicsit sírt, egy kicsit neve-
 tett. Jóságos szeméből hamiskás, örvendező
 pillantást vetett urára és míg a fiatalok szo-
 rosan egymáshoz simulva, ki nem fogytak a
 beczéző szavakból, gyöngéd erőszakkal fogta
 leánya kezét.

— Ugy van, úgy a mint az öregem mondja.
 Csak szálljon föl gyorsan, mert lemarad.

Az öreg ur helyeslőleg bólintgatott.

— Igen és uracsikád kurtavasban csücsülne?
 Gizike, ha az uracsikád kurtavasban csücsülne?

A fiatal asszony rémülten nézett az ura
 megindult szemébe; az öreg ur hangosan neve-
 tett, a kalauz harsányan kiabált s Pál ur egy
 tartalékos tiszthez sehogy sem illően ellágyulva
 ölelte utoljára magához féléves asszonykáját.
 Hiátal katonák kemény parancsa alól nincs

appelláta. Meg volt írva, hogy huszonnegy-
 napig Galiczia hegyeit tapossa, komisz bakák-
 kal veszekedjék, maga sem tudja, miért és
 aranyalléros tiszturak okvetlenkedéseit tűrje,
 hasonlóképen nem tudva miért. A v. n. t. fűtyült,
 a kerekek nyikorogtak, egy fehér keztűs kéz
 egy tisztú sapkát lóbált s egy másik apró remegő
 kezecske fehér zsebkendőt lobogtatott, egy kanya-
 rulat és a fiatal asszonyka már ott zokogott
 fuldokolva édesanyja kebelén. Természetes, hogy
 a jó öreg asszony maga is hamarosan sírva
 fakadt és csak a polgármester ur dohogott a
 bajusza alatt:

— Nézze meg az ember! Talán bizony
 sajnálod azt a pár napocsikát, a mit öreg szü-
 leid között fogsz eltölteni? Hát mi velünk már
 nem is törődöl? Azt hiszed, olyan könnyű hat
 hónapig nem látni azt, a kit husz éven át még
 a széltől is óvtunk? Jól van, jól, nem szóltam
 semmit.

Haza értek. Észre kellett vennie otthon,
 hogy szülői néha kedvetlenül, szomoruan néz-
 nek össze, a vacsorát igen rossz étvágygyal
 költötték el; az öreg ur beletemetkezett ujsá-
 gába, a nélkül, hogy érdeklődött volna az ellen-
 zék viselkedése iránt, melynek átkozottul
 lanyha viselkedése miatt nem egyszer lázadt
 fel elégedetlen szittya vére. Az öreg asszony

meg kötését vette elő, de a hosszú tűk igen
 remegtek kezében, sőt — a mire emberemlé-
 kezet óta nem volt példa — néhány szemet el
 is ejtett. Gizike nem érzett egyebet, minthogy
 nincs semmi ereje jó szülői szomorúságát elosz-
 latni. Hisz még egész szive szomorúsággal van
 eltelve, a bucsúcsók még égette ajkát, a könny
 még nem száradt föl szeméből és szerelmének
 részese, életének társa, támasza messze idegen-
 ben van, minden kényelemtől megfosztva, talán
 szomjuhozva, talán éhezve, mindenesetre édes,
 puha fészkük már megszokott kényelme nél-
 kül. És hiába, erre a gondolatra sírnia kellett.

Az öreg ur eldobta az újságot és harago-
 san csapott öklével az asztalra.
 — Terügettet, hát már örökké pityergést
 kell hallanom. Ugy, kezd rá te is, tudom
 Istenem, ugy elmegyek, hogy bottal üthetitek a
 nyomomat.

Persze, hogy e beszéd nem volt alkalma-
 tos a zokogás csillapítására, sőt az öreg ur
 maga is erősen köhécselt, de térdére simult az
 édes, szép fejecske, puha keze ott remegett
 az övében és érezték, mind hárman, hogy szí-
 vük együtt dobog megint, hogy a régi-régi sze-
 retet árad ki egyikből a másikba, hogy egymás
 szomorúságát megértve, enyhül a fájdalom nyo-
 mára és oszladozik, mint a nyári felhő. A

Tulhalmozott raktár miatt, az összes raktáron levő
 áruk leszállított árban adatnak el Fábry test-
 vérek áruházában, Nagyvárad, Olaszi fő-utca.

Telefon szám 76.

Eladásra kerülnek: 3000 darab Férfi ing, 2000 darab
 Kalap és Sapka, 5000 pár Női, Férfi és Gyermekek bőr és
 posztó cipők, nagymennyiségű Keztűk, Harisnyák,
 Téli alsó ingek, Nadrágok, Gyermekek Trikók, Barchetek,
 Bélésárúk, Flanell és Plüsch Takarók, Pokróczok stb. stb.

Női Triko Blousok, Szoknyák, Hárász és
 Posztó kendők. Fél árban.

Teljes tisztelettel

Fábry testvérek.

vonatkozó hivatalos átiratát, melyet a képviselőház irodája e hó 19-én 1094. szám alatt küldött el a Kuria elnökének.

A tanácselnök azt válaszolja, hogy ezt az átiratot még nem kapta kézhez, de a Budapesti Közlönynek a képviselőház üléséről szóló mellékletéből tudomással bír Werner Gyula lemondásáról.

Dr. Dáni Vilmos, a kérvényezők képviselője, a költségek megállapítása szempontjából igen fontosnak tartja annak megállapítását, hogy Werner Gyula képviselői minősége megszünt, vagy nem. A »Budapesti Közlöny« melléklete nem fogadható el hivatalos okmányként.

Rövid tanácskozás után a tanácselnök azt a határozatot hirdette ki, hogy a Kuria elrendeli a képviselőház átiratának beszerzését, a továbbiakról pedig a feleket értesíteni fogja.

Politikai újév.

Az országos szabadelvű párt újévi tisztelgése alkalmából Széll Kálmán miniszterelnököt Horánszky Mándor, a párt elnökét Podmaniczky Frigyes bárót pedig Hodossy Imre fogja üdvözölni. A P. H. ugy konstatálja ezt mint egyik újabb jelét az új rendszernek. Hát bátran beillik annak is. Elmultak azok az idők, amikor néhai Pulszky Gusztáv zengték ódáikat. Hadd zengjék most már az új vitézek is az új vezér dicsőségét.

Szilágymegye tisztujtása.

Szilágymegye tegnap tartotta tisztujtó közgyűlését Wesselényi báró főispán elnöklése alatt. Megválasztották: alispánnak Maizler György dr., főjegyzővé Török Istvánt, aljegyzőkké Bálint Sándort, Felekán Oktávót, Wup Gyulát és Eltető Akost. Főügyészé Kovács Istvánt, árvászéki ülnökké Kaizler Sándort, ülnökké Balázs Arpadot, Bagossy Károlyt, Kardos Bélát, főszolgabírákká: a zilahi járásba Veress Sándort dr., a szilágy-somlyai Nagy-Gyulát, a krasznai Györfy Pál bárót, a zsibai Péchi Imrét, a sz. csehíbe Z. Kiss Lászlót, a tasnádi Bay Ferenczet (új), ügyészé Somogyi Kálmánt, árvászéki jegy-

zővé Andrekovits Józsefet, főpénztárossá Nagy Kálmánt. A szolgabírák a régié maradtak és kivülök Sántha György (új) választott meg szolgabíróvá. A tisztujtás emlékére Wesselényi báró főispán 1200 koronás alapítványt tett a szilágy-somlyai földművelőiskola számára.

A magyar ifjuság.

A kereszt-mozgalom óta nem voltak magasabb ideáljai a magyar ifjuságnak mint éppen mostan, a midőn minden eszközt magragad a magyarság terjesztésének érdekében.

Budapest, az ország szíve és fővárosa csak azért magyar, mert Magyarország fővárosa, más különben német. Ha idegen érkezik hozzánk, meglátogatja az orfeumokat hallhat ott a magyar szótól kezdve a német, francia, angol, olasz, orosz, lengyel, héber és svéd nyelvű előadásokat, még a legmagyarabb közöttük Waldmann Imre orfeuma, ahol az előadásoknak legalább 50%-ja magyar. Még egy nagyobb mulatónk van és ez az ujonnan épült Somossy, a mely a magyarság tekintetében nem jár közel az előbbihez, de most már ő is ezen az uton halad.

Ezen két nagy orfeumon kívül, van még két kisebb Kaliberű orfeum, a melyek a németiség mellett az erkölcsellenesség tanyái is. Ezek a »Folie Caprice« és a »Folie Moderne«. Nemzetközies az igaz, de nemcsak az előadás nyelvét tekintve, hanem az erkölcsellenességet is a mi véghez megy.

A többi mulatók, a melyek ezen említettek után visszamaradnak, számszerint 16 darab, tulnyomó részben német és a mellett azokban folyik a legrágárabb élet. Szomorú jelenség ez az ország fővárosában — de hát ez az egyetlen egy körülmény, a miben a budapestiek a párisiakat utánozni képesek.

Mindezeknek a tudata érlelte meg a magyar ifjuságban azt az eszmét, hogy irtóháborút indítsanak a német szó és az erkölcsellenesség ellen. Hogy milyen eredménnyel járt ezen működésük, azt a lapokból már majdnem mindenki tudja. A rendőrség volt a legnagyobb akadályozó ezen hazafias munkában és nem egyszer kardlapozva verte szél-

jel az ifjuságot De daczára ennek túrt a fiatalság és nem engedve elveiből, folytatta az elkeseredett küzdelmet, mindaddig, míg nem egy 20-ad rangú mulatóban az előre felbőrdült birkozók egy részét el nem páholták. — Ezen kvalifikálhatatlan botrány elől nem térhetett ki a rendőrség és kezébe vette az ügyet, a mely mihamarabb dűlőre fog jutni, annál is inkább, mert ezen lebujaik tulajdonosai irásbelileg tanuk előtt kötelezték magukat, hogy már a közel jövőben kizárólag magyar előadást fognak tartani.

Igy tehát reájutottak a dűlőre. Ez azonban csak az egyik oldala az éremnek.

A másik oldala súlyosabb követelményekkel áll elől. Minden elfogadható módon oda kell hatni, hogy az erkölcsellenesség, a mely ott pusztít, gyökerestől kiirtassék. Mi haszna van az ifjuság mozgalmának, ha olyan artisták szerepelnek, a kik nem tudnak magyarul, vagy ha tudnak is, hát akkor idegen és holt nyelvekből vett kifejezésekkel csufitják el a magyar nyelvet és arczpirító fajtalansággal pusztítják a magyar erkölcsöt.

A magyar nyelv nem a főváros utcáin, hanem a falvakban született. Zengzetes és dalamos hullámai a szellő viszi tova, az erdőn, berkek és ligetek visszhangozzák a Kárpátoktól az Adriáig. Olyan kincsünk ez nekünk, a mely egyetlen és a melyet óriási becsértéke daczára sem tud felváltani az idegen. Feltékenyen kell őriznünk e nemzeti kincset és ha csak egy darabkát is letörnek belőle, már nem az többé, a mi volt. Meg kell őrizni azt a maga sajátos eredetiségében és valóságában. Ez a célja a magyar ifjuságának, a mely talpon lesz mindig, ha a vadhajtasokat, vagy a fattyukinövéseket kell lenyesegetni.

Melegen üdvözöljük a derék ifjakat nemes irányu mozgalmuk alkalmából és olyan sikert kívánunk nekik, a milyent csak szívük és lelkük óhajt. *Mihók Sándor.*

TAJÉKOZTATÓ.

Január 8. Jogászbál a Kereskedelmi Csarnokban.
Január 25. Gyorsirók táncestélye és hangversenye.
Febr. 2. A 48-as Népkör táncestélye.
Február 8. Katolikus kör bálja.

fiatal asszony megeskölta szülőt és gyöngéd, kicsit remegő, halk hangon vett bucsút tőlük.

— Meglátják, jó kis leányuk leszek. De ugy-e, mama is sírt volna, ha atyusnak olyan hosszú időre el kellett volna utaznia? Most kipihenem magam, az utazás is kifárasztott, majd holnap vagy holnapután talán nevetni is tudok.

Holnap vagy holnapután — talán később, de egyszer mégis csak fölhangzott a kis kertben, vagy az árnyékos szobában a régi vidám, fide kacagás. Az első levél megérkezett, telve szerelmes sóvárgással, de itt-ott egy-egy vidám katonás megjegyzés, a változatos élet egy-egy tréfás epizódja, a generális urak jókedvű kifigurázása, mind azt bizonyította, hogy a tartalékos hadnagy ur sem éhen nem hal, sem kurtavásban nem ül, sem ki nem törte a nyakát az ismeretlen havasok mélységes szakadékaik közt. Galiczia egy-egy kis falujában és Nyirházán tömérdek papiros fogyott el, az államkincstár tömérdek bélyeg árával gyarapodott, a könnyezés mind ritkább lett a tiszta kékeségű szem-párban és a mosoly mind gyakoribb a piros ajkak körül.

Mert a fiatal asszony lelke lassan-lassan csodálatos változáson ment át. Az elhagyott s újra föltalált otthon bűvös varázsszal fonta be egész gondolatvilágát. Minden, de minden gondtalan leánykorára emlékeztette; a kert rózsafái és szegfűi a régimódi butorok, az ősi zenélőóra kopott, melabús melódiáival, a kis leány-

szoba kék atlaszszal bevont székecskéi s hófehér ágya, hol valamikor — néha ugy rémlett, nagyon-nagyon régen, néha meg, hogy csak most, az imént, — álmait, ábrándjait szövögette. Leányának érezte magát, kis fiatal, félnék és mégis vidám leány, ki várja titokzatos lovagját, a nemes, a bátor, a szép és jó, hódoló ideált.

Mindez nem egyszerre, egy napon jött. Lassan, egyik a másik után, míg végre csodálatos, édes gyönyörűséget talált a visszatért régi életben. Mintha rég nem látott kedves ismerőt látna viszont, úgy örvendett önmagának. Leánykori világos ruháiba öltözködve járt-kelt, nagy meglepedésére öreg szüleinek. Néha valami új vendég kisasszonynak czimezte s ilyenkor fűlig boldogan pirulva, elnevette magát. Aztán egy hétig levél sem jött az urától, egy-egy képes levelezőlap mindössze, egyetlen rövid sorral. »Iszonyu strapa — csókol Palid.« — A polgármester ur ilyenkor jelentősen húzta föl szemöldökét és kételyeit csöppet sem iparkodott titkolni.

— Ismerjük a tiszturacsák strapáit! Ismerjük!

Es Gizike azon vette észre, hogy alig érez szomorúságot. Mintha ez a megújult élet örökké így tartana, mintha a tegnap és ma összeolvadna és nem is lenne közte semmi különbség.

Ekkor történt, hogy egy nap hűvös alkonyán a rózsával befuttatott kis lugasban varrogatva, könnyed, vidám és mégis férfiasan csengő hang

riasztotta föl. A hang ismerősnek tetszett: mélyen elpirulva figyelt. Nevét hallotta — csendes álmélkodással, lágyan kiejtve:

— Gizike itthon? Mit gondol, urambátyám, rám ismer-e még?

Máris ráismert. Senkinek másnak nem lehet ily lágy, behizelgő hangja, mint György lovagnak, Bánáthy Györgynek, ki egykor régen, süldő leánykorában először zavarta föl szívének nyugalma. Most újra jön és közeledik. Kezét szívére szoritotta és lélekzetét is visszafojtva várt. Mint egykor régen. Fehér ruhájában ugy állt ott a lugas félhomályában, mint egy fiatal, szerelmét félénken titkoló leány. És valóban félt is. György lovag mélyen, talán nagyon is mélyen hajította meg magát. Vadászöltönye pompásan simult erős, férfias termetére; barna, sápadt arczán s kissé mélyen fekvő sötét szemében futó öröm és néma csodálkozás tükrözött:

— Bemutassam magam, nagyságos asszonyom? Vagy remélhetem, hogy számandó áldozatai sorában egy kis helyet szentelt az én emlékemnek is?

Az elbizakodott és elkényeztetett hiu, szép férfiak nyegle hangján ejtette ki e szavakat, de a nyagle hangnak lágy, kellemes zenéje volt, mely szinte észrevétlenül simult be a szívébe. A fiatal asszony kezet nyujtott és nekibátorodva, mosolyogva felelt:

— Az áldozat, ugy látom, elég jó színben van.

A házmester és a kis fiu beléptek az előszobába. Be akartak nyitni a leány szobájába, de az ajtó zárva volt. Hozzájuk csatlakozott a cselédleány is. Tanakodtak, hogy mit csináljanak, végre egy másik kulcsalbenyitottak. S meghültek a nézők a látvány előtt.

Az asztal mögött nagy vértócsában feküdt Müller Teréz holtan, meggyilkolva. Testét vérrel itatott ing fődte. De a fejére ráborítva feküdt a dunnája és két párnája. A rémes fölfedezésről tüstént értesítették a közeli rendőrt, a ki viszont a főkapitányságnak tett jelentést.

A rendőrség részéről elsőnek Szeszlér Hugó fogalmazó jelent meg, majd jött *Faltay* rendőrorvos, a ki megvizsgálta a nő tetemét. A nyakán tíz centiméter széles, mély seb tátong. A gyilkos élesre fent kenyérvágó késsel elmeteszte a leány gégéjét s a patakokban kiömlött vér végigfutott a kis szoba padlóján.

A gyilkos elfogatása.

Budapest, decz. 21. (S. t. t.) A rendőrségnek a bünjelek nyomán megindított vizsgálata már délután 3 órakor eredményre vezetett. A gyilkost ugyanis *Gelber Márton* 22 éves, varsói születésű utazó ügynök személyében, Verseny-utczai lakásán elfogták. A lakásán talált tárgyak és a körülmények világosan tanuskodnak mellette. Találtatott nála két aranygyűrű, mely az áldozaté volt s a leánynál talált mellény ruhájához illett. A házbeli vallomása szerint reggel jött haza, arcza s kezei véresek voltak, azt állította, hogy éjjeli verekezésben szerezte s a gőz fürdőbe ment, visszatértekor sebei már műértőleg voltak bekötve s aludni tért és álmából a rendőrség verte fel.

UJDONSAGOK

A kicsikék.

— Karcolatok a hétről. —

Régi mondás, ha nincs is benne a legújabb operettek eredeti szellemességeiben, hogy karácsony a kicsikék ünnepe.

valósága ott állott előtte ijesztő kéréhetetlenségében, új, soha nem képzelt kísértésekkel. A leányélet eltűnt mindörökké, gondtalanságával, ártatlan örömeivel, naiv hitével, színes ábrándjaival együtt, a fényes és szent nimbusz, mely eddig visszariasztotta tőle a gonoszsgot, eloszlott és vakmerően és elbizakodva nyújtja feléje hálóját — a bűn, mely jogot formál reá, miután másnak esküdött örök hűséget. Másnak, kit szeret, kit oh, mily epedve vár e pillanatban, kinek képe kiemelkedik a homályból, kinek szerető szeme és erős karja védelmezi ezután a világon egyedül. — Oh, zokogott, figyelmére sem méltatva a férfit, könnyeiben megtisztulva és megerősödve, miközben Bánáthy közeledő léptek zaját hallva, könnyedén, nesztelenül kisiklott a lugasból.

Az öreg ur jött; észrevette a sietve távozó alakot és összeránczolva homlokát, keményen megragadta leánya kezét.

— Mi történt? Miért sírsz? . . . Felelj!

Gizike atyja nyakába borolt, könyes arcát reá szoritotta erős vállára és szívet indító gyöngye, fájdalmas hangon felelt:

— Semmire történt, atyám, csak vigyél haza! Vigyél haza holnap. Otthon akarom bevárni Palit. Otthon . . . az én otthonomban, az igaziban, atyám . . . oh bocsáss meg . . . az igaziban, az enyémben!

A kirakatok telve vannak a kicsikéknek szóló ajándékokkal. A vasutak mindenféle iskolából szünetidőre hazatérő kicsikéket (és nagyocskákat) szállítanak s megtelik a ház boldog kacagással, gondoszló gyermekzsivajjal. A legkisebbik gondosan vigyáz, hogy a hátralevő pár nap alatt jól viselje magát; mert hátha meglátja a Jézuska és nem hoz semmit! A nagyobbacska, a ki már sejtja a Jézuska titkát, aggodalmasan igyekszik ebbeli tudomását elrejtteni, mert hát az ember nem tudhatja biztosan a dolgot s hátha mégis . . . szóval jó lesz óvatosságnak lenni. A nagyok már sokat jelentősen néznek össze, ha karácsonyról van szó, a papa meg a mama feltűnően sokat beszélnek németül, a mit becsületes kis fiu meg kis lány persze nem érthet — és mindez a nagy mozgalom miatt?

Hogy örömet szerezzünk a kicsikéknek, a mi kedves kicsikéinknek.

Mert közeledik karácsony, a kicsinyek szent ünnepe, mikor ezernyi meg ezernyi apró száj fogja csicseregni az éneket:

Krisztus Jézus született, örvendezzünk!

*

Es a kicsikék mit tesznek a karácsony fogadására?

Játszanak.

Es mikor ezeket a játszadozó gyermekket végigtekintjük, örömmel látjuk, hogy az ártatlan gyermeki kedély mily varázsszal bír az emberiségre. A játszadozó kis gyermek közt ott van egy csomó játszadozó nagy gyermek is.

Ilyen játékleve volt a mult héten nálunk a városatyá választás.

Városatyákat kellett volna voltaképpen választani s ha a szavazás menetét nézzük, bizony úgy látjuk, hogy volt abban gyermekjáték is. Nagyon sok volt a gyermek mind a két párton, a kiknek a szívet igen könnyen meg lehet nyerni hol szép szóval, hol ijesztgetéssel, a hol egyik sem megy, ott egy kis czukrász-süteménnyel, vagy esetleg kávéval. Nem csoda, ha a gyermekjáték folytán kimaradt a polgárságnak egy csomó érdekes, elvhu, önzetlen tagja, a ki méltó lett volna rá, hogy helyet foglaljon a közügyek vezetésénél. Kaptunk városatyák helyett városgyermekket is; pedig eddig sem éreztük hiányukat.

Bár éreznők! sóhajtánánk fel, de mivel karácsony hetében vagyunk, hallgatunk. Hadd örüljenek a kicsinyek is egy kicsit!

*

Örömmel jelentjük különben, hogy az emberek foglalkoznak legújában komoly dologgal is: a párbajellenes mozgalommal.

Ha ugyan foglalkozásnak lehet nevezni a gyűlésezést, a kérvényezést . . .

Félő azonban, hogy ennek az egy komoly dolognak sem lesz sikere, még pedig igen egyszerű okból. Nem elég u. i. a gyűléseken megjelenni, szónokolni és hatásos petíciókat szerkeszteni. Még az sem elég, ligát alakítani olyan, becsületszóra tett kijelentéssel, hogy ezentul nem párbajozunk! Erre nagyon könnyen rá lehet mondani a saját bőrrenek tulságosan óvatos megvédése vádját (röviden: féltékenység az egész). Mindezt nem nagy dolog megcselekedni. Hanem tessék ligát alakítani azzal a jelszóval, hogy *nem sértek meg senkit becsületében* s ha mégis elragad a szenvedély, lesz erőm *bocsánatot kérni!* Ez volna alapos orvossága a párbajnak, ebbe a ligába bele kellene lépnie min-

den fiatal embernek (azaz 18 és 60 év közötti férfiaknak) és akkor a btk. nem kényelmes államfogházsal, de akár *pénzjutalommal* is kecsgethetné a páros viaskodókat, még sem lenne baj belőle.

Hanem persze, ehhez az elhatározáshoz aztán igazi *férfias* erő kell, párosulva férfias elszántsággal és kitartással. S azt ne keressük olyan nagyon, ne rontsuk a párbajellenzők reményeit különösen most, a gyermekek, az öröm hetében . . .

Hátha sikerül az ő mozgalmuk is?

Várjunk.

*

Még egy kis gyermekről kell meg emlékeznünk, a ki annál kisebbnek tűnik fel, mert nagyon akar látszani s a papája vállain akar kiemelkedni a semmiből. A papája pedig nagy ember, lévén Magyarország egyik tevékeny minisztere.

Emlékszünk még, ugy-e, az ökörszem, meg a sas meséjére?

A miniszter ur fia azt cselekedte, hogy megválasztatta magát az egyetemi Reformpárt, a zöld-liberálisok tb. diszelnökének s aztán kinevezte a maga sajtóorgánumának — a Magyar Szót.

Ezek után a különben tehetséges ifju további emelkedése különös bonyodalommal lehet tele.

Mindjárt karácsonyi ajándékkal nem hiszük, hogy a kedves papája keemes meglepetésben részesítse tettéért. Utóvégre is a M. Szó annyira ismert már a közönség előtt, hogy a vele való összeköttetéseknek legajánlatosabb ismeretlennek maradnia. Ha pedig a papa helyesli a cselekedetet, akkor az ő izlése is gyanuba kerül s a M. Szó pártolója nehezen lehet a felerészben katolikus Magyarország vezetője. Végre pedig — nem bizunk az egész szövetkezésben. A M. Szó szövetkezett már mindenkivel, a Reform-párt is, ezek nem fogják egymást sokáig kiállani.

Két dudás nem fér meg egy csárdában.

Egy haszna lesz ennek a gyermekbárándásnak is: ezek után most már biztos — a Nemzeti párt győzelmé.

A gyermekek éretlenkedéseit így fogja jóra fordítani az okosabb sors.

Aliquis.

—

* Főhercegnők egy jótékony karácsonyestén. A bécsi Katholikus *Legényegyesület* ben tegnap szép karácsonyi ünnep volt, amelyen több főhercegnő is részt vett. Nem kevesebb, mint ezer családot ajándékoztak meg karácsony ünnepe alkalmából. A jótékonyág ez ünnepén megjelentek: *Mária Terézia*, *Mária Jozefa*, *Mária Annunziata* és *Erzsébet* főhercegnők is. A főhercegnők az ajándékok kiosztásán tevékeny részt vettek. A megjelent arisztokrata hölgyekkel együtt letették felöltőjüket és kalapjukat, kötényt vettek és ők is segítettek a jótékonyág munkájában. Kávét töltöttek a szegényeknek és a gyermekeket mindenféle játékkal ajándékozták meg, melyek javarészt bécsi kereskedők ajándékozták szétosztás végett az egyesületnek.

* A házbéradók bevallása. Ezennel felhivatnak mindazon állandó adómentes épülettulajdonosok, a kik f. évi november hó 19-ikéről kelt felhívásnak mind ez ideig eleget nem tettek, hogy a megküldött házbérvallomást pontosan kitöltve sürgősen beküldeni sziveskedjenek, Nagyvárad, 1901. decz 21, *Városi adóhivatal*.

* **Árvák karácsonya.** A biharmegyei és nagyváradai nőegylet, mint minden évben úgy ezúttal is tart karácsonyi ünnepélyt, a hol a kis árvák örömebe a nagy közönség is gyönyörködhetik. Erre vonatkozólag vettük a következő sorokat:

Van szerencsém a biharmegyei és nagyváradai nőegylet tagjait valamint a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy az Erzsébet-leányárvaházban a karácsonyi ünnepély folyó hó 24-ik napján d. u. 3 órakor lesz megtartva. Az e célra küldendő adományokat köszönettel vesszük és hirtalpig nyugtázzuk.

Nagyváradon, 1901. december 21.

Ozv. b. Gerliczy Féliáné,
elnök.

* **Ruhakiosztás.** Folyó hó 23-án hétfőn d. e. 9 órakor csakis az idegen helyen dajkaságba kiadott gyermekek között ruhákat oszt ki a Fehér Kereszt-egylet. A ruha és fehérenemű ünnepélyes kiosztásához a nagyváradai Fehér Kereszt-Egylet férfi és hölgy választmányának tagjait, minden külön értesítés helyet ezuton hívja meg az igazgatóság.

* **Elbocsátották a honvédségtől.** Török Tivadar nagyváradai 4. konvód ezredbeli tartalékos hadnagyot a m. kir. honvédelmi miniszter, viselt tiszti rangfokozatának megtartása nélkül, saját kérelmére a honvédség kötelékéből elbocsátotta.

* **Mibe került a Városliget?** Tizenhat év óta fáradság Rátkay József a Városligettel a városi pénztár néhány száz koronányi segélye mellett s most másfél évtized után egyszerűen eiveszik tőle, anélkül, hogy valamely összeggel kárpótolná e hosszú fáradozást és eredményes munkát. Rátkay József egy számadást terjesztett most a városi tanácshoz, amelyben kimutatja az egész időre szóló számadását. E szerint a tizenhat év alatt 10606 kor. adomány folyt be, míg 6657 korona kölcsönt vett fel Rátkay, hogy a tavat kiásathassa s az egész ligetett fenntarthatassa. Jelenleg 27608 kor. 20 fillér a végzett munka és a felszerelés értéke. de ezzel szemben a tartozás jelenleg is 5300 kor. 65 fillér. Ki fogja ezt kifizetni? Rátkay József a hosszú fáradság ráadásul? Ilyet csak nem fogadhat el a város egy magán embertől, De a városi tanács tegnap mereven elutasította Rátkay Józsefet, mert nincsenek mellékelve az okmányok. Azt hisszük azonban, hogy a törvényhatóság nem lesz ilyen szűkkeblű Rátkay József tevékenységével szemben.

* **Levelezőlapok és postautalványok drágulása.** A kereskedelmi miniszter 1902. január 11-től kezdve a levelezőlapok árát a belföldi forgalomban 4 fillér helyett 5 fillérben, a postautalvány-ürlapokét pedig a bel- és külföldi forgalomban egyaránt 1 fillér helyett 2 fillérben állapítja meg. Az új levelezőlapok és utalvány-ürlapok árusítása 1902. január 11-ével veszi kezdetét. Ezen időponttól kezdve a régi 1 filléres utalvány-ürlapok egyáltalában nem, a 4 filléres levelezőlapok pedig csak szükség esetén, még pedig a díjkülönbözetnek megfelelő 1 filléres frankójegy felragasztásával pótolva árusíthatnak. A közönség kezei közt levő 1 filléres postautalvány-ürlapokat pénzküldésre és a régi 4 filléres levelezőlapokat és utalvány-ürlapokat a posta egyáltalában nem váltja be. A magánipar által előállított levelezőlapok 1902. január 11-től kezdve a belföldi forgalomban szintén 5 filléres díjtétel alá esnek.

* **Dr. Simonffy ügyész meghalt.** Dr. Simonffy Béla debreczeni kir. ügyész, Debreczen város polgármesterének fia, évekig tartó betegség után, 38 éves korában elhunyt. Dr. Simonffy Béla kiváló jogász volt. Nagyváradon a szomorú emlékü *László-malom* perében szerepelt mint a vád képviselőjeként delegált alügyész.

* **Gyürky Abrahám mint czéllövő.** A múlt héten elhunyt Gyürky Abrahám gróf európai hírvé czéllövő is volt, olyan biztos volt a szeme, meg a keze, hogy talán még akarrattal sem tévesztett volna czéll. Egy évtizede annak, hogy egy első szerepetjátszó mágusunknak valamelyes differenciája támadt Gyürkyvel. Gyürky úgy fél füllel hallott a dologról. Erre egy sereg mágus kaszinói tagot hívott meg magához terennei birtokára. Meghívásban kikötötte, hogy a vendégek egy-egy pár töltött párbaj pisztolyt kötelesek magukkal vinni. A meghívottak ismervén Gyürky excentricitását habozás nélkül teljesítették a kikötést. Mind a tizen, ennyien voltak ugyanis hivatalosak, pisztoly-kasztáival jelentek meg a gróf vendégszerető házában. Lakomához ültek. A végén Gyürky gróf azt proponálta, mennének le a kertbe, egy kis lövő gyakorlatra. A czéllábla föl volt állítva és előtte negyven lépésnyire egy asztalon a tíz pár töltött pisztoly fektet. Gyürky az asztalhoz lép, fölkapja a keze ügyébe eső pisztolyt. Tüzel és a golyó e czéllábla legközelepsi fekete pontját találja. A második pisztolyhoz nyúl. Ujra löv és a golyó az elődje furta lyukba szalad. Es jön a harmadik, negyedik, ötödik lövés és így tovább huszig. Golyó-golyót talál. Egyetlen egy lövés sem tévesztett czéll. A társaságformálisan megdermedt és Abrahám gróf feléjük fordulva csak ezt az egy megjegyzést tette:

— Azt hiszem, nem jöttem ki a gyakorlatból.

E szavak Péter grófhhoz voltak intézve, de Pál is értett belőle, aki azóta óvatosabb volt Gyürky Abrahámra vonatkozó megjegyzéseiben.

* **Felirat a villamos vasut ügyében.** Nagyvárad városa legutóbbi közgyűlésén tudvalevőleg a törvényhatóság elhatározta, hogy feliratot intéz a kereskedelemügyi miniszterhez s kéri a villamos vasutra az építési engedély mielőbbi kiadását. A határozat ellen december hó 27-ig adható be felebbezés, azonban leőre láthatólag minden felebbezés nélkül kerül fel a miniszterhez. Vajon lesz-e eredménye?

* **A talált gyermekek gondozása.** A nagyváradai Fehér Kereszt-Egylet gyermek menhelyének igazgatósága tegnap d. u. 2 órakor osztotta ki az intézet Schlauch-téri helyiségében a november hóra járó táppénzt azon lelenz gyermekek után, kik a Katona- és Csillagváros részben dajkaságba kiadva vannak; összesen 2500 koronát osztott ki. — A pénzkiosztás fáradságos munkáját Des Escherolles Kruspér Sándorné ömeltósága mint elnöknő és Grunwald Henrikné mint választmányi tag végezték.

* **Halálozás.** A Szláv és Fráter családoknak mély gyászuk van, özv. érkenézi Szláv Ferenczné, érkenézi birtokosnő decz. 19-én elhunyt. Temetése nagy részvét mellett tegnap ment végbe Érkenézen. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel jelentik özv. érkenézi Szláv Ferenczné született Kővágó-Eörsi Kuthy Bertának folyó hó 19-én, élete 56-ik, bánatos özvegyiségének 2-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult hűlt tetemei folyó hó 21-én délután 2 órakor Érkenézen a családi sírboltba örök nyugalomra tetettek. A megboldogult lelki üdvéért f. hó 22-én délelőtt 9 órakor fog az engesztelő szent mise Ér-Keserűben, Ér-Kenézen és Szent Gy. Abrányban szolgáltatni. Gyermekei: Erkenézy Szláv Irén férjezett Cseleji Cseley Gyuláné, Érkenézi Szláv József, testvérei: Kővágó-Eörsi Kuthy Ilona, Kővágó-Eörsi Kuthy Béla. Vejei: Cseleji Cseley Gyula m. kir. honv. főhadnagy. Dr. Fráter Gáspár orvos. Unokái: Fráter Ferencz, Fráter Jenő, Margit, Gáspár és János.

* **Új táncok bemutatása.** Sára Miklós táncztanító helybeli középiskolai növendékeivel 1902. január 4-én a *Fekete Sas* disztermében próba bált tart, mely alkalmmal a következő táncok lesznek bemutatva: Baba táncz. Trotztánczok Boston amerikai, Boston Luiqi, XV köpfehen, Boston amerikai, Boston Luiqi, XV köpfehen, Pas de quatre, Pas de Patineurs, Kreutz-polka, Polka la saison, Sir Rouge angol matröz táncz

stb. Belépti díj személyenként 2 kor., családjegy 4 kor., diákjegy 1 kor., karzat 60 fillér.

* **A hétről.**

Torontali idill. Tisztviselő felesége (a síró gyerekekhez): Nem hallgatsz, adta rossz porontya! Jön a török!

Gyerek (még jobban bömböl).

Tisztviselő felesége: Csitt tel jön *Kafka!* *Gyerek* (ijedten elhallgat).

— Hogy hívják a peticiót másképpen? *Honapapási* keresetnek!

* **Aldozatkészség.**

Anyós: A vonat hajnali négykor indul. *Félek.* elalszom!

Vő (szeliden): Virrasztani fogok egész éjjel.

* **Szigorlaton.**

Tanár: Mondja meg uraságod, mikor bocsátják szabadon az *életfogytiglan* elítélt fegyenczet? *Szigorló:* Ha a büntetése *kétharmadát* kitöltötte.

A fővárosnál tojás-ankétot tartanak. Bárcsak *kikelné* belőle valami okos dolog.

* **A Times Széll Kálmánról.**

Vendég (elsápadva ejti ki a kezéből a Times ot): *Jóságos Isten, hát már ez is!*

(*Kakas Márton*).

* **A Rothschildok vagyona.** Az osztrák képviselőház egyik újabbi ülésén szóvá tette Herzog képviselő, hogy Rothschild báró évenként milliókat vont el a kincstárból az által, hogy sokkal kevesebb vagyont vall be, mint amennyije van. Egy bécsi újság kimutatóst közöl Rothschild Albert báró vagyonáról. A bécsi Rothschild-ház tavalyi mérlege e közlés szerint 11.116.594.672 korona 12 fillér tiszta vagyonnal zárult. Vagyis több mint tizenegyezermillió koronát tesz Rothschild vagyona. Ha 4 százalékos kamatozását veszszük e nagy summának, akkor 440 millió korona a bécsi czég fejének évi jövedelme. Egy napra 1.200.000 korona esik; egy órára 50.000 korona, percenkint 13 korona Rothschild Albert báró jövedelme. A vagyon részletes kimutatása ez: A bankháznak 63.400.000 forint = 124.264.000 korona (árfolyam érték) májusi járadéka van, 132 millió korona 4 százalékos aranyjáradéka, 128 millió korona osztrák koronajáradéka, 122 millió 4 százalékos magyar aranyjáradéka, 22 millió Erzsébet vasuti kötvénye, 121 millió 4 százalékos koronajáradéka, 70 millió februári járadéka, 290 millió korona ezüstjáradéka. Ezenkívül 28.500 darab északi vasutrészenye s 120.000 darab hitelrészenye van Rothschildnak. A francia értékpapírok 1231 millió koronával, az angol értékpapírok 2374 millió koronával szerepelnek a mérlegben s az ingatlanok értéke 165 millió koronát tesz. A többi vagyon pedig különféle iparvállalati részvényből áll. A párisi Rothschild-czég ugyanilyen gazdag, a frankfurtinak csak negyedrészt ennyi vagyona van, a londoninak pedig csak két milliárd koronája.

* **Az Erzsébet-árvaház karácsonyfája.** A biharmegyei és nagyváradai nőegylet Erzsébet leányárvaházának karácsonyfájára újabban a következő adományok folytak be:

Grócz Béla kanonok 10 frt., Kubitsek Katalin 5 frt., Schlauch Jozefin 5 frt., Veinberger Jakab 1 zsák liszt, N. N. 2 frt 50 kr., Ozv. Stern Gyuláné 7 pár harisnya és 3 pár posztó komót cipő, Fröhlich 100 drb mézes kalács, Andrassy János pápai praelátus, kanonok 1 zsák liszt, Sal Ferenczné 5 frt., Silberman Ignác 1 meleg fejre való kendő és 2 pár harisnya, Hersmann Fülöp süteményt és 1 csomag cukrot, Müller Salamonné diszitményt és cukrot, Erdő Hermann 2 csomag cukrot, ifj. Berger Sámuel 12 darab czeruzát, 12 tollat, 12 czeruzahegyzőt, 12 gummit, 1 doboz írótollat, 15 könyvet, 50 drb írkát és 1 doboz karácsonyfá diszt. Ozv. Lindenmaierné 2 frtot.

* **Anyakönyvvezető helyettesek.** A belügy-miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök az okányi anyakönyvi kerületbe Szóke János ev. ref. tanítót; az ár- adonyiba Kiss Sándor ev. ref. tanítót; a site- ribe Kolozsi Géza ev. ref. tanítót; a szalacsiba Aranyi Adorján szalacsi lakost anyakönyv- vezető helyettesekké nevezte ki és Aranyi Adorján kivételével, valamennyit a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködésével is megbízta.

* **Meg akarták fejni a városi pénztárt.** Az állami és középítkezésekhez szállított építési anyagok után Nagyvárad városa beszédte annak idején a kövezetvámot. Az építők azonban a befizetett összeget visszakövetelték, ám a város a követelést elutasította. Az első ilyen követelő Schifert Miksa, a törvényszéki palota építője volt s az összes ilyen követelés 8000 frtra rug. Végre a közigazgatási bírósághoz került az ügy és a legfelsőbb bíróság a városnak adott igazat s a felebbezéseket elutasította.

* **Betörés a templomba.** Veszedelemes betörést kerítettek kézre a napokban Ujlakon, a ki azonban aligha fog a földi bírák élébe kerülni. Gyermán Györgynek hívják a betörőt, a ki galicziai illetőségű csavargó. Kedden délután keresztelés volt az ujlaki római katolikus templomban, akkor látták Gyeránt a templom körül járkálni. A keresztelés alatt bement a templomba és ott elbujt. A keresztelés után bezárták a templomajtót s a bent maradt betörő ekkor felcsiszolta a templomi perselyeket, kivette a szentségtartót, helyet és egy ezüstkeresztet s ezeket összetörte darabokra, hogy kis csomagban elérjenek. Amint munkáját elvégezte, a kóruson az orgona nyomó alatt bujt el, arra számítva, hogy a hajnali mise végett még sötétben felnyitják a templomajtót s akkor észrevétlenül elmenekülhet. Hajnalban, a mikor Dobroczi József harangozó felment a kórusra, hogy a misére harangozzon, felébredt Gyerán is, aki rejtekéből elő ugorva menekülni akart. A sötétben azonban a magas lépcsőről lebukolt s fejét belecsapta a falba. Doboczki észrevette, hogy valaki lefutott a kórusról, utána ment és mikor leért a lépcsőről, a betörőt ott találta eszméletlenül heverve véres fejjel. Az előjáróság, melyet az esetről értesítettek, beszállította a betörőt a községházára, hol orvosi ápolás alá vették. de biz ez nem tért magához. Az elrabolt tárgyakat zseb- kendőbe kötve, törött állapotban megtalálták a lépcső aljában. A betörőnél talált iratokból megállapították a személyazonosságot.

EGYESÜLETEK.

A nagyváradi 48-as népkör tánc- estélye. A nagyváradi 48-as népkör 1902. február 2-án az eddigieknél szebb és sikere- sebbnek ígérkező zártkörű táncestélyt rendez, s e végből a kör választmánya által kiküldött rendező bizottság ifj. Cser János elnökle- te alatt e hó 20-án d. u. 6 órakor ülésezett is és elhatározta, hogy fölkéri Nagyvárad város orsz. gyűl. képviselője dr. Barabás Bélának felesé- gét a bálanyai tisztség elfogadására, mely cél- ből egy küldöttséget meneszt Aradra, továbbá elhatározta a bizottság, hogy 32 tagu tánc- rendező bizottságot szervez, melynek szerve- zésére fölkéri dr. Adorján Emil és Nagy János urakat. A bizottság nagyban reménykedik, hogy városunk képviselőjét és nejét e szép táncestélyen körükben üdvözölhetik.

A Gyermekbarát-Egyesület elnök- sége felhívást bocsájtott közre, a melyben mindazokat, kik jótékonyságot ezuton kíván- nak gyakorolni, felkéri, hogy az újévi üdvözlét, esetleg koszoru küldés megváltása czimén ada- kozzanak a humánus célokat szolgáló egye- sületnek. Az egyesületi évi tagsági díj 4 korona. Az egyesület különben ma (vasárnap) d. e 11 órakor tartja a városház tanácssterm-

ben évi közgyűlését, ezt megelőzőleg ugyanott a választmány 10 és fél órakor ülést tart, mely ülésre az egyesület tagjainak figyelmét ezuton is felhívja az elnökség.

IRODALOM.

A karácsonyfa.

A karácsonyi könyvpiacz ez idei termékei közül messze kiválik az ifjusági irodalom is- mert nevű művelőjének a kiváló novellistának, Sziklay Jánosnak *A karácsonyfa* című pom- pász karácsonyi regéje. A mély vallásossággal, kitűnő technikával megírt, megható elbeszélő költemény különösen alkalmas karácsonyi ifjusági olvasmányoknak. A történet elvezet a falusi és városi karácsony kedves világába, boldog és szomorú emberek közé, végül a tűn- dőkölő szép est mindenkinek örömet hoz. A mindvégig érdekes szép elbeszélő-közlemény tele van sok igazán pompásan sikerült rész- lettel. Melegen ajánljuk a karácsonyi ajándéko- kat vásárló közönség figyelmébe. A könyv nyomdai kiállítása izléses, kötése aranyos disz- szel, igazi karácsonyfára való. Megrendelhető szerzőnél *Budapest, IV., Zöldfa-utca 43. sz.*

A Magyar Sion egyházirodalmi havi folyóirat decemberi füzete megjelent a követ- kező tartalommal:

Erzelem-e a vallás és hit? Rott Nándor dr.-tól. »Abszenteisme.« Teveli dr.-tól. VII. Ger- gely és az egyházi reform. Vargha Dezső dr.-tól. Hauptmann »Honnellé«-je. Fieber Henriktől. Irodalom és művészet. B. Sauter O. S. B.: Die Sonntagsschule d. Herrn — od. die Sonn- et Feiertagsevangelien d. Kirchenjahrs. Ism. Ke- reszty V. dr. — Christian Pesch S. J.: Theolo- gische Zeitfragen. Ism. Pethő dr. Joseph Schlecht dr.: Die Apostellehre in d. Liturgie d. Kath. Kirche. Ism. Kereszty V. dr. — Laur. Janssens S. Ti Summa Theologica cum Com- ment. Ism. Pethő dr. — Kuhn A. dr.: Der Katholische Mann. Ism. Szücsy Géza. — Lütt- vitz M. A. báró: Boldog ember inge. Ism. L. Vegyes közlemények. A jeles folyóiratnak ára egész évre 12 korona, megrendelhető Esztergom- ban, *Buzárovich* Gusztávnál.

Az »Egyházi Közlöny« 51. száma a következő tartalommal jelent meg: Vezérczik: Szent Karácsony. — Egyházi értesítő. — Tárca: A Szent István-Társulat karácsonyi könyvpiacza. — A hitoktatók figyelmébe. — Hétről-hétre. — Az antiszemitizmus lényege. — A tengeri kutya. — Karácsonyi szentképek. — Lelkipásztor. — Irodalom. — Személyi hírek. — Memento. — Hírek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

A nagyon tanulságos heti közlöny megren- delhető Budapest, VII. Szegényház-tér, 8. sz. alatti szerkesztőségénél évi 10 koronáért.

Igazságszolgáltatás.

A csillárpör az iparhatóság előtt.

Abban az ügyben, a mely a *Siemens* és *Halske* cég ellen a tőzsdebiróság előtt folyik, *Kulcsár* Sándor csillárgyáros följelentést tett a II. kerületi előjáróság, mint iparhatóság előtt is. Panaszta e helyütt az, hogy a Siemens bécsi fiók-telepe, a Zeisser-Habiger cég Budapesten, még pedig a Ganz-gyárban egy műhelyt tart fenn s ez expositurájában bécsi munkásait alkalmazza. E műhely aztán elvonja a munkát a magyar munkások elől, de sőt a bécsi cég, noha hasznát élvezi, adót utána nem fizet.

E panaszolt iparkihágást tegnap tárgyalta dr. Szalay Sándor tanácsjegyző. A tárgyaláson a panaszos dr. Kepes Gyula ügyvéddel jelent meg, a bevádolt Ganz-gyár részéről dr. Kiss Dénes jogtanácsos és *Ripka* Ferencz titkár jelent meg s a szintén panaszolt *Habiger* Károlyt, a bécsi Siemens-cég tagját dr. Molnár Mór védte.

A tárgyalás elején dr. Kepes azzal egészít- tette ki írásos panaszát, hogy az illető műhely-

ben, mely Rudolf-műhely nevet visel, csakis a Várak és Országház csillárait állítják elő.

Dr. Kiss: Ez igaz.

Néhány okirat felolvasása után dr. Kiss előterjesztette a Ganz-gyár védelmét. A haza- fiatlanság vádját visszautasítva, jelzi, hogy a gyár a nyolczvanas évek óta készít csillárokat. Ez iparág azonban nagy lendületet vett az utolsó években s mert az különben is a művé- szethez áll közelebb, nálunk e téren munkás- hiány állott be. Se lapbeli hirdetésre, se a bronzművesek együletében nem bírván munkást kapni, Habigerhez kellett fordulni, a ki küldött néhány embert. Ezeket a Ganz-gyár bejelen- tette a hatóságnál, beíratta a munkáspénztárba és fizeti is őket. Tehát valamennyien olyan munkásai, mint a többiek. Elkülönítve pedig azért van ez a műhely, hogy az illető bizott- ságok ellenőrizhessék a Várak és Országház részére készülő csillárokat. A műhely és mun- kás mind az övék lévén ekként, fölmentést kér s ismételten tiltakozik az ellen, mintha a Ganz- gyár csak a legcsekélyebb inkorrektiséget el- követett volna.

Dr. Molnár Mór ismertette ezután a Siem- ens, Habiger és Kulcsár közti viszonyt. A Habiger bécsi és a Kulcsár budapesti gyára egyforma a Siemensével. A parlament csillá- raiból mintegy 8000 kor. értékű öntvényt — elismeri — Habiger csakugyan Bécsből kül- dött. De erről a Ganz-gyár nem tudott. Bűn- hődött is érte a Siemens-cég, mert 70.000 korona értékű lefoglalt csillár maradt a nya- kán azért, hogy rajta a 8000 koronányi bécsi öntvény volt. Ez hiba lehetett, de nem ér- demli a világcég azt a sok meghurcolást és sok pört, a mi Kulcsár részéről osztályrészeül jutott. Az iparkihágás vádja teljesen alap- talan mert nem lehet bűn az, hogy Habiger az ő régi üzlet barátjainak, a Ganz-gyárnak néhány munkást küldött. Sőt az iparkihágás vádja akkor is tarthatatlan lenne, ha azoknak a munkásoknak — a mit a Ganz-gyárról különben feltenni nem lehet — mint a Habi- gerének, a Ganz-gyár helyt adott volna. Tagad- hatatlan pedig azért, mivel a Ganz-gyár, be- jelentvén a munkásokak, eleget tett a forma- ságoknak.

Ezután *Ripka* Ferencz, a Ganz-gyár tit- kára bemutatta az illető munkások munka- könyvét és igazolta a gyár könyvével, hogy ezeket is a többi munkásokkal együtt tartják nyilván.

Dr. Kepes: A hatóságok félrevezetésére Állítja egyébként, hogy a műhely Habigeré, a kinék Bécsből küldött öntvényeit abban állitot- ták össze s Ganzék csak előlegezték a munká- sok béréit. Kéri a két panaszolt vétkességét kimondani.

Ezek után dr. Szalay fogalmazó, ítélete most nem hozva, hivatalból való tovább- gyomozást rendelt el az ügyben.

A sajtó felelőssége. Elvi jelentőségű ítéletet hozott tegnap egy sajtó-ügyben a buda- pesti királyi tábla első számú tanácsa. Arról volt szó, hogy a nyomatos közleményeire felelősök-e azok a lapok is, melyek az illető közleményt átveszik. Az 1848 iki sajtótörvény ugyanis csak a fokozatos felelősséget ismeri, mindennek daczára a budapesti büntetőtör- vénszék vád alá helyezte és elítélte azoknak a lapoknak a szerkesztőit, illetve rovatvezetőit, a kik a kérdéses tudósítást reprodukáltak.

Az ügy felebbezés folytán a budapesti ki- rályi táblához került, a hol tegnapelőtt kezd- ték tárgyalni. *Baloghy* György főügyész-helyet- tes teljesen a fokozatos felelősség álláspontjára helyezkedett és az első bírósági ítéletnek ily értelemben való megváltoztatása mellett érvelt.

Az ítéletet tegnap délelőtt fél 10 órakor hir- dették ki. A királyi tábla az első bírósági íté- letet általános meglepetésre minden rendelke- zésében jóváhagyta.

Az ítélet indokolása igen terjedelmes és felolvasása teljes félórát vett igénybe. A ki- rályi tábla mindenekelőtt megállapította azt, hogy a nyomatos nem kézirat, hanem idő-

szaki nyomtatvány és így Pápay Jenőt, a „Magyar Híradó” munkatársát, ki a kérdéses közleményt írta, az 1848. évi 18-ik törvény-cikk 33-ik szakasz első bekezdésének értelmében marasztalni kellett. De marasztalások voltak az indokolás szerint az idézett második szakasz bekezdésének értelmében, mint terjesztők, az inkriminált cikket átvett napilapok munkatársai is.

Az elítélt újságírók, valamint a főügyész semmisségi panaszt jelentettek be.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Vasárnap: d. u.: Suhancz.
este: Gyimesi vadvirág.

Hétfő: A becsület.

Kedd: (Nincs előadás.)

Szerda: d. u. Gascognei nemes
este: Az ördög mátkája.

Csütörtök: d. u. A bor
este: San-Toy.

Péntek: Czifra nyomorúság.

Szombat: A bolond.

Nap és hold.

Megint egy régi operett, persze megint üres ház mellett. S nehogy a szereplők zavarban legyenek, számbeli tulsúlyban érezvén magukat a nézők fölött: azzal segítettek a kínos helyzetben, hogy a zenekar fele hazament. Tessék elképzelni, micsoda operett-előadás lehetett az, a zenekar felével!

Az igaz, hogy egy szempontból elég volt a csekély számú zenekar is: ezekhez az énekesekhez ha több zenészt adnak, az énekből semmit sem lehetett volna hallani. Ámbár viszont az is igaz, hogy jól meggondolva a dolgot, ez nem is lett volna talán oly nagy baj.

Az egy *Pintér* éneke érdemes a megemléstésre, épp úgy az énekkaré is; ez utóbbinak tagjai közül először, és pedig elég jól énekelte szót a két kis *Lengyel-nővér*. *Bérczi* vékony lábbal, vékony hanggal állandó derűtséget tudott fenntartani, közben pedig egy-egy vastag élcezel nagy kacagást is kiereszkolt — már a mekkora kacagás egy üres háztól kitelik. *Orley* Flórának és *Lányi* Editnek gyönyörű szép és határozottan izléses volt a ruhája.

Vasárnap a színházban. Ma, vasárnap délután a „Suhancz”, Konti József kitűnő operettje kerül színre Amon Margittal a cím-szerepben. A többi szerepek az ismert kiosztásban maradnak. Este a „Gyimesi vadvirág”, Géczy István pályanyertes népszínműve kerül színre Székely Irénnel a fő női szerepben. Kivüle: Lányi Edith, Benkő Jolán, Tóvári Anna, Pintér, Szarvasi, Bognár, Peterdy, Bérczi, Fűredi és Csátár játszanak.

Kedden, karácsony előestéjén a színház zárva lesz.

Szerdán. Karácsony első napján d. u. Székely Irén és Amon Margit felléptével Soupe hirneves operettje a „Gascognei nemes, vagy az ördögvár lakói” kerül színre. A darab, mely négyszer hozott telt házat, előre láthatólag délutánra is ép oly zajos hatást fog elérni, mint az esti előadásokon.

Géczy István kitűnő népszínműve *Az ördög mátkája* ünnep első napján este kerül színre. A főszerepeket *Orley Flóra*, *E. Kovács Mariska*, *Benkő Jolán*, *Kulinyi Mariska*, *Pintér Imre*, *Bognár*, *Szarvasi*, *Peterdy* és *Bérczi* játszik.

„**Becsület**” *Sudermann Hermann* nagyhatalú színművét ismétlik meg holnap a Szigligeti-színházban az ismert szereposztásban.

A csütörtök délutáni előadása Gárdonyi Géza hirneves falusi története „*A bor*” lesz, a szereplők a régiek maradnak.

„**San-Toy**” az idei saison legnagyobb sikerért operett újdonsága csütörtökön kerül színre hetedszer színházunkban.

Csikó Gergely örök becsü vigjátéka a „*Czifra nyomorúság*” lesz a legközelebbi vigjátéki előadás, melyben a társulat elsőrendű erői vesznek részt. Somogyi igazgató vezetésével a próbákat már megkezdték.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 86.

Idénybérlet 81.

Nagyváradon, vasárnap, 1901. decz. 22-én

délután 3 órakor, fél helyárral

S U H A N C Z.

Operett.

este 7 órakor, rendes helyárral

Gyimesi vadvirág.

Népszínmű.

S Z E M E L Y E K :

Balánka János, csángó gazda	Peterdy
Imre, fia	Szarvasi Sándor
Mária, leánya	Kulinyi M.
Fábián Gyurka	Pintér Imre
Rab Prezsmér Péter	Bognár János
Magdolna, leánya	Székely Irén
Plébános	Csátár Győző
Törpe Csura, harangozó	Fűredi József
Marci, fia	Bérczi Gyula

HELYARAK: Nagypáholy 7 fr. Földszinti és első emeleti páholy 6 fr. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Tálászék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap hétfőn, decz. 23-án

A becsület.

Színmű.

IPARÜGYEK.

Előljárósági ülés.

Az ipartestület előljáróságának december hó 19-én tartott rendes havi ülésén megjelentek az iparhatóság részéről: Gerő Armin főkapitány, iparhatósági biztos. Az előljáróság részéről: Bertsey György elnök, Andriška Károly, Milibák József alelnökök, Bodnár János, Czeglédi, Jeremiás, Hann Lajos, Havassy Zsigmond, Hegedűs József, Juhász Benedek, Kiss Károly, Lévai Márton, Mihálovits János, Nagy Sámuel, Ováry Lajos, Plander Sámuel, Rendes Vilmos, Rozsly Géza, Szentpétery János, Szűts Ferencz, Tarsoly Ferencz, Tátray Sándor, Vlár Agoston, Voszka Ferencz, Weisz Károly és Kurucz Károly előljárók. Kadlecsik Sámuel, Kurecz Ignác és Rigli József póttagok. Iványi István, Peller Ferencz és Stagi Kálmán számvevők.

A november hó 29-én tartott ülés jegyzőkönyvének felolvasása és jóváhagyása után az elnöki jelentés tudomásul vétetett.

A pénztári jelentés szerint november hó 30-án a pénztár állása: Bevétel 2752 korona 70 fillér. Október havi maradvány 1782 korona 08 fillér, összesen 4534 korona 78 fillér. A kiadás 1649 kor. 78 fillér, pénztári készlet 2885 korona.

A tanoncok megszökését korlátozó sza-

bálya vonatkozó javaslat a közgyűlés elé terjesztetni határozatott.

A közgyűlés megtartásának napján 1902. évi január hó 19. esetleg 26-ik napja tüzetett ki.

A komáromi iparos ifjuság önképzőkörének javára kormányhatóságilag engedélyezett „Tárgysorsjáték” huzásáról érkezett értesítés szerint az ipartestület által megtartott sorsjegyekre nyeremény tárgy nem esett.

Ugy a helybeli kereskedelmi és iparkamarától a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó, valamint a radnai bánya ólom és márga árjegyzéke tárgyában érkezett értesítések tudomásul vétettek.

A segéd munkásoknak adható munkai előleg összegének megállapítása tárgyában a rimaszombati ipartestülettől érkezett szabálytervezet, javaslattal végett az elnökségnek adatott ki.

A rimaszombati ipartestület nyugdíj-alapjának támogatására vonatkozó kérelme teljesíthetőnek nem találtatott.

Kezdődő Gyula, Kovács Kálmán és Rieger Gusztáv asztalos iparosoknak a tanoncziskola részére ajándékozott 6 rajztábláért köszönet szavaztatott.

Kilencz rendű számlára 205 korona és 68 fillér lett kiutalva.

A pénztárnoki állásra összesen 13 pályázó jelentkezett, ezek között 12 testületi tag, a megtartott szavazás alkalmával beadatott 24 szavazat közül 13 szavazattal ipartestületi pénztárnoknak Iványi István hentes iparos lett megválasztva.

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Írta: **Sienkiewicz Henrik.** — Fordította: **Kolosváryné-Korányi Ilona.**

48

— Alszik? — kérdezte halkán.
Litka felett: — Nem, kis anyám.
— Jobban vagy anyalom?
— Igen, anyuskám; gyere ide mellém!
S mikor Emilia asszony az ágy szélére ült, fejét odahajította anyja keblére.
— Tudom most, hogy beteg gyermeknek semmit sem tagadnak meg, — szólt.
S álmodozva hozzátette:
— Stas bácsi nem lesz többé szomorú...
E pillanatban nehéz lett a feje. Arczát, kezeit hideg verejték lepte el.
— Litka, mi bajod? — kiáltott föl a szerencsétlen anyja.
Litka szakadozottan szólt:
— Mi az? ... Oly gyenge vagyok...
én...
Félbehagyta. Gondolatai megzavarodtak.
— Óh... a tenger, — sutlogott. — A nagy tenger magával ragad... mama... mama!...

Borzasztó roham lepte meg. A halál leselkedett reá. Itt volt a szobában, a lámpa reszkető fényében, a fekete sarok árnyékában, az eső egyhangú csepegésében, a szél sivító hangjában. Polanieczki orvos után futott. Visszatérve, tétován állt meg az ajtó előtt. Élet-e vagy halál? A háznép is ott tolongott, rémült arccal várva a halál titkosított jöttét...

A mély csendet Mária szakította meg:
— Gyorsan egy pohár vizet a kisasszony meghalt!

MÁSODIK RÉSZ.

I.

Egy napon Maszkó fölkereste Polanieczkit.
— Kéréssel jövök, — szólt. — Tudja, hogy házasodom s így pénzre van szükségem. Ezer kiadás terhel s itt van a krzemieni vétel első részletének fizetési határideje. Ha lehet, adjon háromhavi halasztást.

— Megtehetném, — felelt Polanieczki, — de nem teszem. Nem teszem, mert tudom, hogy fizetni fog. Gazdag házasság küszöbén nem öltheti fel egy bukóféliben levő ember látogatását.

— Igaza van, — jegyezte meg amaz. — Joggal tanul kívántam ezt a szolgálatot. De

fáradt vagyok. Belefáradtam az örökös anyagi zavarokba, amelyek agyonhajszolnak. Két hónap mulva biztos talajon állok, de most . . . Végre mindegy; a krzemieni erdőből majd kifizetem tartozásomat.

— A krzemieni erdőt kivágatta Plawiczki.

— Van még egy tölgyesem, vegye meg azt.

— Miért ne? Ha méltányos az ára, megkötöm az üzletet. Tegye meg az árajánlatot.

— Este majd elküldöm. De egy feltételt fűzök hozzá. Hogy nem vágatja ki két hónap letelte előtt.

— Miért?

— Krzemien sokat vesztené ezáltal s esküvőm után valószínűleg visszavásárolom. Ugy is sok a terhem, maga az udvarlás . . .

Megakadt s egy pillanatra mulva folytatta:

— Az sem könnyű dolog. — Ez a vallomás sokat jelentett.

— Emlékszik, — szólt az ügyvéd — a kis Litka halála előtt majd összekaptunk. Ön ideges volt, én ingerült. Bocsánatot kérek, mielőtt áttérnék még egy kérésre.

— Rég megbocsátottam, — mondta Polaniecki.

— Bocsánatot kérek, — ismételte Maszkó, — mert nagy szolgálatot kérek öntől. Barátok, előkelő rokonok hiányában kérem, legyen a tanúm. Menyasszonyom oly nagy súlyt fektet előkelő hangzású nevekre . . . Ugy-e megteszi?

— Más esetben kétségtelenül. De lássa, külső jelek nélkül olyan nagy a gyászom, mintha tulajdon gyermekemet vesztettem volna el.

— Erre nem gondoltam. Bocsásson meg! — védekezett Maszkó.

Polaniecki megsajnálta.

— Különben, — mondta, — ha nem talál mást, bánatom daczára számíthat reám.

Az ügyvéd hálás köszönettel távozott.

Polaniecki csodálatos kedélyhangulatban volt. Előre látta, hogy megveszi az erdőt, mert egy megmagyarázhatatlan vágy vonzotta Krzemien felé. Litka halála után meglepetten, sőt kissé bosszusan vette észre, hogy Mária komolyan veszi a gyermeknek tett ígéretét s máris menyasszonyának tekinti magát; nem titkolja el többé szeretetteljes szívének ártatlan megnyilatkozása. Ha összehasonlította őt Maszkó menyasszonyával, boldognak, nyugodtnak vélte Máriaval az életet, de tudta, hogy az elismerés inkább a nőfességnékné szól, mint Mária személyének. Ellectetés-érzelmek dultak keblében. Belefáradt a szerelembe s mégis bosszantotta az, hogy Mária szerelme nem heves szenvedély, hogy csak azóta engedi át magát érzelmeinek, a mióta kötelességének tekinti azt. Csalódottan vette észre, mily hamar kialudt szívében a szerelem lángja s hogy Mária neki nem az többé, ami volt. Az ürességet, amelyet ez az ellankadás okozott, majd betölti. — úgy gondolta — a pozitív élet üzleti elfoglaltsága.

(Foly. köv.)

TÁVIRATOK.

Kecskeméthy elfogták(?)

Budapest, decz. 21. (Saját. tud. táv.)

A székesfővárosi állami rendőrség Oderbergből táviratolt kapott, mely *Kecskeméthy*hez hasonló egyén letartóztatásáról ad hírt. A letartóztatott fiatal ember tagadja, hogy ő *Kecskeméthy* volna s mára személyazonosság megállapítása tárgyában több távirat váltás is történt.

A hazafias liga ünneplése.

New-York, december 20. Buenos-Ayresből jelenti egy távirat: Itt hazafias liga alakult és ennek öröme sok ezer fiatal ember körmenetet rendezett a városban. Hazafias ünnepekkel és harcias kiállításokkal bejárták az utcákat és elvonultak az elnök lakása előtt. A Nation című lap azt írja, hogy Uruguay nagy gondot igyekszik megőrizni semlegességét konfliktus esetén. Ugyanigy tesz a brazí-

liai kormány is. Brazília azzal a tervvel foglalkozik, hogy 5—10 millió font sterlinget fordít hadihajók bevásárlására. Peru és Bolívia hasonló előkészületeket tesz, Roca elnök januárban szemlét fog tartani az akkor mozgó-sítandó csapatok fölött. (M. T. I.)

A búr háború.

London, decz. 21. A Daily News jelenti Standertonból 18-iki kelettel: Öt búr, a ki valószínűleg táviratokat vitt Bothától, szombaton éjjel átkelt a Vál folyón és dél felé tartott. Dewett Friksburg környékén egyesíti haderejét. Nem hiszik tehát, hogy megadná magát.

London, decz. 21. A Timesnak jelenti New-Yorkból: Október 1-étől nov. 30-áig 75,991 lovat és 153,050 öszvért küldtek Dél-Afrikába 13,483,052 dollár értékben. (M. T. I.)

Ló a mozdony alatt.

Paderborn, decz. 21. Hivatalosan jelentik, hogy a 31. sz. tehervonatnak a paderborn-alteubckeri vonalon meg kellett állnia, mert egy ló került a mozdony alá. A személyvonat nekiment ennek az álló tehervonatnak. Öt személy meghalt, tíz súlyos és hat könnyű sérülést szenvedett. A vonatszemélyzetből szintén könnyű sérülést szenvedett hat ember. A halottakat és sebesülteket Paderbornba vitték. (M. T. I.)

Harcz a rablókkal.

London, decz. 21. Hivatalosan jelentik: Hall hadnagy, a ki a 34. bengáliai gyalogezredben harczol, 19-én egy kis pendsabi csapattal elhagyta Csunlijancsungot, hogy üldözőbe vegyen egy rablóbandát. Azt a házat, a melyben a rablók erősen fel voltak fegyverkezve, minden óvintézkedés megletelével megtámadták. A rablók közül tíz elesett, négy megsebesült, egy megmenekült. Hall több puskát, revolvert és sok lövészert ejtett zsákmánnyal. (M. T. I.)

Hajótörés Faerbergnél.

Krisztiania, decz. 21. A St. Olaf sarporgi gőzös, a mely Angliából szent vitt Norvégiába, csütörtökön éjjel Faerberg mellett hajótörést szenvedett. A hajó néhány perc alatt teljesen összezúzódott. Tíz ember csolnokon megmenekült és 12 óra mulva fölvette őket egy norvég gőzös. Négy ember egy másik csolnokon igyekezett menekülni, de valószínűleg elpusztultak, mert a csolnak üresen vetődött partra. (M. T. I.)

Kanonoksértésért egy évi fogház.

Graudenz, decz. 21. A *Graciadzka* című lengyel ujság szerkesztőjét, *Roza-novitz* Szaniszlót tegnap *Kuner* német kanonok megsértése miatt *egy évi fogházra* ítélték és szökés gyanúja miatt rögtön *letartóztatták*.

KOZGAZDASÁG.

A határidőüzlet reformja.

A párisi osztrák-magyar kereskedelmi kamara jelentése szerint a határidőüzlet tárgyában kiküldött parlamenti bizottság többsége oda nyilatkozott, hogy *gabonában, lisztben és fészűgyapjában a határidőüzletet meg-*

kell szüntetni. A szabályozás elve az volna, hogy határidőüzleteket csak az árutőzsde helyiségében szabad kötni és csak oly termékekben, melyekre nézve ez külön rendelettel megengedtetik, amely rendelet azonban visszavonható. Üzleteket csak alkuszok közvetíthetnek felelősség mellett. A bizottság oda nyilatkozott, hogy azok ellen, akik határidőüzletből eredő kötelezettségeiknek nem felelnek meg, csődöt lehetne nyitni. A bizottság a javaslatába befoglalta a kamara által korábban figyelembe vett javaslat azon intézkedését, mely szerint azok, akik a megállapított határidőre nem képesek szállítani és akikről bebizonyul, hogy *fedezés nélkül eszközöltek eladást*, a büntető törvény 419. §-a alá eső csalást követnek el és ehhez képest *büntetendők*. Az említett 419. §. az accaparement-t sújtja és így szól:

Akik hamis vagy hazug hírek terjesztésével, az eladók árának tulkinálása, valamely áru élelmiszer több tulajdonosaival való szövetkezés útján arra törekszenek, hogy ezen árakat egyáltalán nem, vagy csak bizonyos áron adják el, továbbá azok, akik csalárd eszközök által azt idézik elő, hogy bizonyos élelmiszerek, áruk, értékpapírok, állampapírok azon áron felül vagy alul jegyeztessenek, amely árak a természetes és szabad verseny útján alakultak volna: egy hónaptól egy évig terjedhető fogsággal és 500-tól 10 000 frankig terjedhető bírsággal sújtandók. A vétkesek 2—5 évre rendőri felügyelet alá helyezhetők.

Aranyárkelet-pótlék az 1902. évre.

A m. kir. pénzügyminiszterium a számlatérkeknek ezüstben történő fizetésénél vagy biztosításánál a törvény értelmében szedendő aranyárkelet-pótlékot, az 1902. évi január hóra *tizenkilenc és fél* (19½) százalékban állapította meg.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata.

Értéktőzsde.

Budapest, decz. 21.

Osztrák hitel	625 50
Magyar hitel	629 50
Allamvasút	624 50
Rimamurányi	416. —
Magyar jelzálog	483. —
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, decz. 21.

Buza októberre	7 84
Buza áprilisra	8 30
Tengeri	5 14
Rozs okt.	6 69
Zab ápr.	6 33
Képoszta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. decz. 21-én.

Magyar aranyjradék 4%	118.90
Magyar koronajradék	94.30
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4½%	121.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2½%	100.70
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	119. —
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	93. —
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.15
Horváth-szlavónföldterhermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	176.50
Tiszszabályozás szerződési sorsjegyek kölcsön	147. —
Osztrák járadék papírban	98.85
Osztrák járadék ezüstben	98.80
Osztrák járadék aranyban	118.90
Osztrák korona járadék	95.75
Osztrák államsorsjegyek	141.50
Osztrák magyar bank részvény	15.90
Magyar hitelbankrészvény	667. —
Osztrák hitelintézet részvény	653.50
Párisi vista	95.05
20 frankos arany (Napoleon'or)	19.05
Németbirodalmi márká	117.22
Londoni gata	239.20
20 márkás arany	20.44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.
KÖNYVKÖTÉS ZET
 ÉS
PAPIRKERESKEDÉS.

(Uj bazár-épület, színház felőli oldalon.)
 Telefonszám 371. — Összeköttetés egész Bihar-megyében.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a n. é. közönséget, hogy az ujonnan berendezett könyvkötéssel egybekötve papirkereskedést rendeztem be, hol mindenemű *iron, rajzszerek, írópapírok, levelező-lapok, levél-papír és kóvert, naptárak stb. kaphatók.*
 Magamat a mélyen tisztelt közönség szíves jó indulatába ajánlván,

mély tisztelettel
SCHMIDT GYULA,
 könyvkötő és papirkereskedő.

Sohase látott szebbet! Belépti díj nélkül megtekinthető **karácsonyi nagy kiállítás!** 25.000 kiállítási tárgy. Egy egész pyramis, csupa ajándék tárgyakból. **Remek és szenzációs!** A világ minden részéből összeállított nagy Bazár a

HEVESI-féle párisi nagy áruház

Zöldfa-utca, Zöldfa szálloda alatt.

Nincs ember, gyermek, férfi, nő, a ki itt ne találjon olyat, a mire szüksége van. **5 krtól 5 frtig.** Csodadolgok! — Az éjjeli gyorsvonattal folyton érkeznek áruk. Most szükség van minden kis helyre s hogy az áru ne foglaljon helyet, **rendkívüli olcsó minden!** Kalapok, női és férfi fehérművek, nyakkendők, gallérok, kézelők, váll-fűzők, utazó-bőröndök, nap- és esernyők, rövid-norinbergi és diszmű-áruk, gyermekjátékok, gyermek-kocsik, illatszerek, szalagok és csipkék. Rabok által kötött harisnyák, blousok, kötények, fiu- és kisleány-ruhák, téli alsók.

A közeledő karácsonyi ünnepekre
karácsonyfa díszekhez

ajánljuk

Herschmann Fülöp cukrász

Nagyváradon N.-Teleky-utca 419. sz.

saját készítményű cukorkái, mandola és hatsüteményeit.

Menyegzőkhöz és más alkalmakra mindennemű tortákat, diós, mákos tésztákat megrendelésre készít s azonnali, szállításra készletben tart.

Keresztény üzlet, szolid, pontos kiszolgálás!
 270-3-3

Olesó és szabott áruk.

Nádor Henrik és Tsa czégnél

Nagyvárad,

Nagyplac-zér, Kereskedelmi palota

a legelőnyösebb bevásárlási forrás
 férfi, női és gyermekcipőkben,
 férfi cipők 2 frt, női cipők
 65 kr., — gyermekcipők 25
 krtól feljebb.

Az uri közönségnek első minőségű *chevau* és *bokszbőr*ből, valamint gyermekcipők minden kivitelben.

Vidéki megrendelések gyorsan, kezesseg mellett eszközöltetnek.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller
 egy régi kipróbált háziszer, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik kőzvényosól, csáznál és meghűléseknél.
Intés. Silányabb utáztatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f.-és 2 k. áriban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József,** gyógyszerésznél Budapestben.
Richter F. Ad. és társa,
 •• csász. és kir. udvari szállítók. ••
Rudolstadt.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
 22429/1901. szám.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I. fokú iparhatóság közhírré teszi, hogy a **Bartsch Arthur** fő-utcai zálogüzlete **folyó évi december hó 30-án végleg megszüntettetik,** miért is az ott eddig visszamaradt illetve ki nem váltott és meg nem hosszabbított zálogtárgyakra **folyó év december hó 30-ik napjának d. e. 8 órától** kezdődőleg nyilvános árverés fog tartatni.

Ezen árverésről az elzálogosítók oly figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak tétel számai a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, valamint a zálogüzlet helyiség ajtaján ki-függesztett jegyzékből megtudhatók.

Nagyvárad, 1901. december hó 18-án.

Giraud,
 t. r. alkaptány.

272.

Csak e hó végéig!

Keletre való utazás miatt újabb áruk beszerzése végett

a KELETI ÁRUHÁZ
 e hó végével feloszlik

Nagyvárad, Fő-utca 2.

Ismét megnyitás: **1902. szeptember havában**

kapcsolatosan festőművészetek csak hazai mesterektől, hazai kézi műiparczikkek és régiségekkel az összes raktáron levő **300** drb. kizárólag csak valódi

Perzsa, Szmyrna és Indus szőnyegek.

REMEK KELETI HIMZÉSEK

tetemesen leszállított árban lesznek eladva.

Csak e hó végéig!

Minden elfogadható árban

Minden elfogadható árban.

Szabott árak.

Nagy karácsonyi kiállítás CZILLÉR IMRE áruházában

NAGYVÁRAD, Fő-utca.
Fiók-üzlet Szt-László-tér 22—6
Telefon sz. 232.

Van szerencsém az igen tisztelt hely-
beli és vidéki vevőimet értesíteni, hogy
a közelgő

karácsonyi ünnepek előtt

nagyszabásu karácsonyi eladást rendezek,
a midőn ez idényre csak a legjobb és
legalkalmasabb árukat, **verseny nélküli
árak mellett** bocsájtok eladásra.

És pedig női és férfi fehérneműek,
menyasszonyi kelengyék, valódi rumburgi
creas, hollandi és pamutvásznak, »Schroll«-
féle schiffonok, zsebkendők, szőnyegek,
ágy- és asztalterítők, függönyök, paplan,
matrác, flanell-takarók és pokróczok.

**Legujabb női ruhaszövetek, posztók,
selymek** és hozzávaló ruhadiszek rend-
kívül nagy választékban. Továbbá kitűnő
mosóbarchetek, flanelek és cretonok.

Valódi Jäger-alsók, nemkülönben leg-
jobb gyártmányu női és férfi harisnyák
és kesztyük.

Nyakkendőkben különlegességek.

Szörmeáruk, muffok és boák gazdag
választékban. **Legszebb karácsonyi aján-
dékok kész és kezdett kézi munkák
folytonos ujdonságai.**

Rövidáruk, szabó-kellékek, valamint
országihirű »Hausild«-féle kötő-pamutok.
D. M. C. francia gyártmányu munka-
fonalak legnagyobb raktára.

Midőn az igen tisztelt vevőim figyelmét
ismételten felhívom, kérem a fent fel-
soroltak megtekintése végett becses láto-
gatásukkal engem megtisztelni.

Vidéki megrendelések gyor-
san és pontosan eszközölve és
20 koronát meghaladó rende-
lésnél a csomagot bérmentve
küldöm.

Szabott árak.

A

Polgári Takarékpénztár részvénytársaság Nagyváradon

(részvénytőke félmillió korona)

Elfogad betéteket s legalább 3 hóig heverő tőkék után teljes 5%-ot fizet.

Leszámitol váltókat.

Kölcsönöket ad jelzálogi biztosíték mellett.

Előleget ad értékpapírokra, arany- és ezüstneműekre, beraktározott terményre.

Vesz és elad tőzsdei árfolyammal bíró értékpapírokat.

Kölcsönöket nyújt heti fizetéses alapon.

Végül b. figyelmébe ajánlja a sorsjegyeket kedvelő t. közönségnek
a tőke gyűjtésnek **nyeremény esélylyel egybekötött** ama előnyös és igen alkalmas
módját is, hogy vállalkozunk minden tőzsdén jegyzett sorsjegy beszerzésére,
melynek **napi árfolyam szerinti vételára** 3 éven át tartó egyenlő heti vagy havi
részletek befizetése által törleszthető le. **Fel pénz vagy időközben kamat fizetés nem**
kívántatik. Az ügylet megkötésétől kezdve minden nyeremény és kamatozó sorsjegyeknél a
szelvény a vevőt illeti.

Kitűnő saját termelésű borok

kaphatók lakásomon üvegezten a következő árban:

1. Ujbor (Nagyvárad karcsos) 1 liter palaczk nélkül . . . 32 kr.
2. Ó asztali gyoroki fehér bor 1 liter » » . . . 42 kr.

Finom fajborok:

3. Kadarka (szemelt vörös bor) 1 liter palaczkkal 1 frt — kr.
4. Cabernet » » 1 liter » 1 frt 10 kr.
5. Szilváni » fehér pecsenyebor 1 liter » 1 frt 10 kr.
6. Sauvignon » » csemegebör 1 liter » 1 frt 20 kr.

10üvegen felüli megrendelést házhoz is szállítatok, 1/2 literes üvegek a
3, 4, 5, 6. sz. borekből fele árban kaphatók.

Ugyanezen borok hordóban Hl.-enként tetemesen olcsóbban számíttatnak.

Telefon-szám 406.

Molnár Lajos,

Schlauch-tér, 18.

230-6-0

Most lehet legolcsóbban
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt
beszerezni!

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa cég,

225-0-144

Nagyvárad, Szt. László-tér.